BIBLIOTECA „ASTRA"

ANUL 117 Sibiu, 1 ianuarie 1969 Nr. 1—2

Telegraful Român

Biblioteca orăşenească "Ştefan Gheorghe" Sibiu str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

160 de ani de la naşterea

Mitropolitului Andrei Şaguna

La începutul anului în curs se împlinesc 160 de ani de la naşterea pururea pomenitului mitropolit A. Şaguna, căruia îi închinăm, cu acest prilej, cîteva gînduri de evocare pentru cititorii gazetei noastre.

Rar se află o figură de ierarh, care să fi ridicat demnitatea vlădicească la treapta înălţată de Şaguna şi care să fi lăsat în urma sa un scaun vlădicesc încărcat de atîta prestigiu, cum a făcut acest vlădică admirat, iubit şi venerat de credincioşii săi şi stimat şi preţuit şi de străini. Studiind viaţa şi opera mitropolitului Şaguna, figura lui ne apare tot mai strălucită, iar realizările lui ne umplu de admiraţie. Astfel ajungem la constatarea că acest mare arhiereu, care şi-a pus toată priceperea şi iscusinţa, precum şi toată vrerea sa în slujba idealurilor permanente ale Bisericii strămoşeşti din Transilvania, a fost nu numai un om strălucit al vremurilor în care a trăit, ci, prin viaţa şi munca sa, a rămas un mare dascăl şi în vremurile prezente pentru toţi slujitorii altarului strămoşesc, de felul cum trebuie să lucreze pentru a-şi împlini misiunea încredinţată lor şi pentru a-şi sluji cu iubire şi devotament Biserica în slujba căreia se află şi Patria ai cărei fii sînt.

Un act al Providenţei divine trebuie socotit faptul că acest tînăr talentat, care a studiat filozofia şi dreptul, care cunoştea mai multe limbi şi căruia i se deschideau cariere strălucite, nu a fost atras de aceste perspective, ci s-a decis să studieze teologia, dedicîndu-se slujirii preoţeşti. Cu adevărat, Mitropolitul Andrei trebuie considerat ca un trimis al cerului în fruntea Bisericii ardelene, într-un timp cînd credincioşii ei aşteptau un om deosebit, care să-i ridice din starea de umilinţă şi asuprire în care se aflau. Acest lucru îl confirmă cît se poate de semnificativ şi următoarele rînduri din Telegraful Român nr. 40/1868, unde citim: „Românii gr. ort. din Transilvania dacă au avut să treacă prin multe greutăţi şi necazuri, iată că sub conducerea unui bărbat trimis Bisericii şi naţiunii de Dumnezeu, au sosit iarăşi în pămîntul făgăduinţei al legislaţiunii din care cu încetul fură izgoniţi, pe timpul foametei de drepturi egale, căşunate de seceta privilegiilor feudalismului".

Activitatea multilaterală a Mitropolitului Andrei îşi are obîrşiile în conştiinţa profundă a misiunii sale preoţeşti, în adîncul sentimentului său religios, peste care era altoită o fierbinte dragoste de popor. Din această conştiinţă a misiunii sale şi a dragostei pentru marea familie a păstoriţilor săi, a izvorît bogatul şi cuprinzătorul său program, exprimat în una din circularele sale: „Eu nimic nu doresc aşa tare ca binele vostru şi iubirea mea către voi (păstoriţii mei) nu o poate nimic amorţi".

Opera vrednicului arhiereu nu poate fi apreciată la justa ei valoare decît numai comparînd ceea ce a aflat la venirea lui în Transilvania, cu ceea ce a rămas pe urma păstoririi sale, de un sfert de veac. El a găsit un popor, deşi majoritar, ţinut sub regimul unor legi nedrepte, o Biserică strămoşească supusă sub jurisdicţia unei ierarhii străine de aspiraţiile credincioşilor ei şi o Biserică săracă materialiceşte, încît episcopul ei abia avea o reşedinţă modestă, fără fonduri şi fundaţiuni, o preoţime slab pregătită, un popor cu şcoli puţine şi nu exista tipografie şi nici organe de publicitate

Din realizările marelui Mitropolit Şaguna, reţinem doar pe cele mai de seamă ca: participarea la Adunarea de pe Cîmpia Libertăţii din Blaj din 1848. Luptînd pentru dreptele revendicări ale credincioşilor săi, el nu s-a arătat niciodată şovin şi lucrul acesta ni-l arată desele poveţe date fiilor săi duhovniceşti de a trăi în bună înţelegere şi pace cu toate naţionalităţile conlocuitoare. „Să avem, iubiţilor mei, dragoste frăţească atît între noi cît şi către celelalte naţii cu noi locuitoare" — spunea el într-o scrisoare pastorală.

În munca sa de ridicare obştească, un rol deosebit acorda preoţimii noastre, de a cărei pregătire s-a îngrijit în chip special. În acest sens, încă în toamna anului 1846 hotărăşte ca pregătirea candidaţilor la preoţie, să se prelungească de la 6 luni la un an, ridicînd cursul teologic la doi, apoi la trei ani. Un accent deosebit pune Mitropolitul Şaguna pe recrutarea candidaţilor la preoţie care nu puteau fi primiţi în Institutul Teologic fără ştirea sa şi a căror purtare morală a urmărit-o şi a supraveghiat-o de aproape. El voia să facă din preoţii satelor noastre adevăraţi părinţi ai obştei dreptcredincioase, pe care să o înveţe prin cuvînt şi faptă, cu blîndeţe şi dragoste, tot ce ajută la progresul religios-moral, cultural, social şi material al acestei obşte. El pune bazele unei fundaţii a Seminarului din care se acordau burse studenţilor merituoşi.

Cu banii săi proprii cumpără o tipografie, pe care o dăruieşte apoi Eparhiei, în care tipăreşte un mare număr de cărţi de cult, cărţi de învăţătură creştină şi manuale didactice etc. El pune bazele unui fond pe care îl va spori continuu, pentru catedrala mitropolitană care se va înălţa mai tîrziu. Printr-o perseverenţă demnă de admirat, reuşeşte să obţină, în 1864, reînfiinţarea mitropoliei noastre. Astfel, românii ortodocşi din Transilvania, după 164 ani, dobîndesc din nou dreptul la mitropolie.

Bazat pe principiile Evangheliei şi ale Sf. Apostoli, pe canoane pe care le cunoştea foarte bine, utilizînd şi elemente viabile din tradiţia noastră bisericească, Mitropolitul Şaguna ne-a dat „Statutul Organic", de la a cărui aplicare se împlinesc 100 de ani, eveniment consemnat de gazeta noastră în două numere din anul trecut. Dată fiind importanţa lui deosebită, principiile lui au fost luate ca bază la organizarea întregii Biserici Ortodoxe Române.

O atenţie deosebită acordă el învăţămîntului confesional, organizînd şcolile poporale existente şi sporindu-le numărul prin înfiinţarea altora, astfel încît la moartea sa existau aproximativ 600—700 şcoli poporale, un liceu confesional la Braşov, un gimnaziu inferior la Brad, o şcoală comercială superioară, o şcoală reală şi o şcoală de fetiţe la Braşov.

El pledează nu numai pentru sporirea continuă a şcolilor poporale şi pentru cît mai multă învăţătură, ci şi pentru învăţarea de meserii, ceea ce rezultă şi dintr-o circulară, în care marele mitropolit spunea: „Drept aceea îmi ridic glasul şi zic: la meşteşuguri turmă credincioasă, la meşteşuguri pentru că fiind tu numeroasă poţi forma din fiii tăi oameni învăţaţi, care să-ţi apere interesele, meşteşugari care să-ţi înmulţească şi susţină economia naţională, căci numai aşa făcînd vei putea nădăjdui şi aştepta revărsarea unor zile mai plăcute mai vesele şi mai senine . . .".

Şaguna, care a lucrat cu atîta dîrzenie pentru ridicarea culturală a maselor ţărăneşti, a fost acela prin a cărui stăruinţă s-a aprobat şi înfiinţarea societăţii „Astra", care a avut atunci pentru românii transilvăneni, rolul unei adevărate universităţi populare. Prin întreaga sa activitate, Mitropolitul A. Şaguna rămîne un exemplu luminos de ierarh, exemplu de muncă şi jertfelnicie, pentru toţi care sînt chemaţi să slujească credincioşilor Bisericii strămoşeşti.

Pr. prof. S. VLAD

Cuvîntul Arhipăstorului*)

Potrivit obiceiului statornicit, I. P. S. Mitropolit Nicolae a informat pe credincioşi despre lucrările Adunării Naţionale Bisericeşti şi ale Sf. Sinod, prezentînd şi cîteva din aspectele activităţii externe şi interne a Bisericii noastre în cursul anului 1968.

În legătură cu activitatea externă (Consiliul Ecumenic al Bisericilor, vizitele P. F. Patriarh Justinian şi ale altor ierarhi etc.), I. P. S. conchide: „Aşadar, noi ţinem legături cu toate Bisericile naţionale pe baza independenţei şi respectului reciproc, pentru ca prin unitatea şi dragostea lui Iisus Hristos, să aducem contribuţia comună la pacea, propăşirea şi binele omenirii întregi. S-au arătat de asemenea vizitele făcute în ţara noastră de către conducătorii altor Biserici, ca de pildă cu prilejul sărbătoririi P. F. Patriarh Justinian, cînd am avut înalţi oaspeţi şi noi aici la Sibiu.

S-au discutat şi probleme privind viaţa noastră bisericească internă, pe primul plan situîndu-se problema unităţii noastre pe toate planurile. Se cuvine deci să dezvoltăm, să întărim şi să desăvîrşim atît unitatea noastră într-o singură Biserică străbună, cît şi unitatea noastră naţională. De-a lungul veacurilor, după cum ştim, noi am învins multe şi grele obstacole tocmai prin unitatea noastră. Şi astăzi, imperativul de căpetenie este acela al unităţii în jurul conducătorilor noştri iubiţi, pentru construirea unei Patrii înfloritoare, libere şi independente.

Au fost dezbătute şi alte probleme şi realizări. Între acestea este şi aceea că, potrivit hotărîrii Sf. Sinod, la fiecare Centru mitropolitan şi episcopesc, vor fi instalaţi Episcopi-vicari, la centrele mitropolitane, şi Arhierei-vicari la centrele episcopeşti.

Deocamdată, la Mitropolia Moldovei şi Sucevei a fost ales P. Cuv. Arhim. Irineu Crăciunaş, care a făcut studiile la Sibiu, iar metania de închinoviere la M-rea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus şi care este un element de valoare şi de la care se aşteaptă rezultate frumoase.

La Mitropolia Sibiului a fost ales P. S. Episcop vicar patriarhal, Visarion. P. S. Sa este din Transilvania (de lîngă Cluj), fiind un element de valoare din fosta Biserică greco-catolică, cu studiile făcute la Roma şi un ostenitor vrednic în ogorul Bisericii noastre. Prin lucrarea noastră comună, a Mitropolitului şi a Episcopului-vicar, unitatea noastră se va întări şi se va desăvîrşi.

Iată numai cîteva din elementele pe care am ţinut să vi le aduc la cunoştinţă în legătură cu Sesiunea Sf. Sinod, care arată că Biserica noastră este orientată mereu spre actualitate, că credinţa noastră în Iisus Hristos este mereu izvor de viaţă nouă.

(Continuare în pag. 4)

* Rostit de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului în Catedrala mitropolitană din Sibiu, Duminică, 22 decembrie 1968.

Adunarea Eparhială

Duminică, 8 decembrie 1968, a avut loc la Sibiu sesiunea anuală a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Ort. rom. de Alba Iulia şi Sibiu.

Lucrările au fost premerse de Sf. Liturghie, care s-a săvîrşit — în prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi a deputaţilor eparhiali, în Capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu, — de către un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu. În cadrul Sf. Liturghii au avut loc ectenii de pomenire pentru membrii adunării adormiţi întru Domnul, iar la sfîrşit s-a rostit rugăciunea de invocare a Duhului Sfînt.

Lucrările propriu-zise ale Adunării Eparhiale s-au desfăşurat în sala de lectură a Institutului Teologic, sub preşedinţia Î. P. S. *Mitropolit Nicolae* al Ardealului. După terminarea slujbei din Catedrala mitropolitană, unde a săvîrşit Sf. Liturghie arhierescă, la lucrări a participat şi P. S. Arhiereu Emilian Antal, ca oaspete al Centrului arhiepiscopesc.

Lucrările au fost deschise printr-o cuvîntare a Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *în care, printre altele, a spus: „Salut cu bucurie prezenţa reprezentanţilor clerului şi credincioşilor din Arhiepiscopia noastră la această sesiune de lucru a Adunării Eparhiale. În mod deosebit salutul meu se îndreaptă către deputaţii eparhiali din noile protopopiate care, prin reforma ad-tivă şi reorganizare, au venit în cadrul eparhiei noastre şi le spun: Deputaţi eparhiali din protopopiatele Aiud şi Cîmpeni, fiţi bineveniţi în mijlocul nostru şi nădăjduim că veţi colabora în noua Adunare arhiepiscopească împreună cu ceilalţi membrii pentru propăşirea Sf. noastre Biserici şi penrtu înălţarea Patriei, Republica Socialistă România.*

Anul acesta putem spune că a fost anul aniversărilor. Dar toate aceste aniversări nu ne-au dus cu gîndul numai în trecut ci, învăţînd din cele trecute, să ne îndreptăm toată energia în prezent, ca şi noi, asemenea înaintaşilor noştri, să ne facem datoria în mod deplin faţă de imperativele epocii noastre, faţă de poporul nostru, faţă de Biserica noastră".

Specificînd care sînt aceste aniversări, Î. P. S. Sa arată că ele „sînt momente din trecut prin care noi am fost îndrumaţi către cele două mari momente: al unităţii bisericeşti şi al unităţii noastre într-un singur stat naţional".

„Evanghelia lui Hristos — continuă Î. P. S. Sa — este un izvor mereu viu de viaţă mereu înnoită şi credincioşii şi preoţii au datoria să nu rămînă la o credinţă de formă, de şablon, ci să aibă o credinţă vie, izvorîtă din dragoste de Dumnezeu şi de om, din dragostea de Patrie, din dragostea de pace şi dreptate şi prin această credinţă ei să fie mărturisitori ai adevărului, ai dreptăţii, a tot ceea ce este înalt şi a tot ceea ce duce înainte Patria noastră şi să arate că credinţa lui Iisus Hristos nu este ruptă de realităţi, ci ea este întrepătrunsă cu realităţile, ea este un izvor de dinamism necontenit prin care noi putem să contribuim la mersul înainte al poporului nostru, al societăţii".

Î. P. S. Sa se ocupă apoi de unitatea noastră bisericească, element de seamă al unităţii poporului nostru, de relaţiile de colaborare, pe bază de egalitate, pe care Biserica noastră le întreţine cu alte Biserici naţionale de peste hotare, de relaţiile frăţeşti dintre cultele din ţara noastră, de activitatea Arhiepiscopiei Sibiului, încheind cu cuvintele: „Aceasta este chemarea pe care o fac deputaţilor clerici şi mireni ai Adunării Eparhiale, că acolo unde sînt să fie centre de însufleţire a clericilor şi credincioşilor pe linia aceasta pe care am expus-o. În acest sens, Dumnezeu să ne ajute ca şedinţa de astăzi să aducă elemente utile, avansate, de înţelegere şi apreciere, propuneri pozitive pentru ca acestea să poată rodi în activitatea noastră din anul care vine".

Un moment de reculegere se păstrează pentru deputaţii trecuţi la cele veşnice între sesiuni, după care se face apelul nominal.

Din plenul Adunării Eparhiale, aprobate cu vii aplauze, se trimit apoi telegrame omagiale: Domnului *Nicolae Ceauşescu,* Preşedintele Consiliului de Stat, Domnului *Ion Gheorghe Maurer,* Preşedintele Consiliului de Miniştri, Domnului *Dumitru Dogaru,* Secretarul General al Departamentului Cultelor, precum şi Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii.

O asemenea telegramă se trimite de asemenea şi P. F. Patriarh *Justinian.*

A urmat apoi prezentarea rapoartelor. Astfel, *Raportul general al Secţiilor unite* (întocmit de P. C. vicar Tr. Belaşcu şi avînd ca raportor pe dl prof. I. Ivan), care, în partea introductivă, se ocupă de chemarea Bisericii în a forma credincioşi cu o viaţă demnă, de-a promova spiritul de colaborare şi într-ajutorare între popoare, de caracteristicile anului 1968 cu diferitele sale aniversări etc.

Redactat în 11 puncte, Raportul se ocupă, în continuare, de climatul de libertate creiat în ţara noastră, de activitatea Arhiepiscopiei de a forma credincioşi buni, vrednici cetăţeni ai Patriei, de aportul adus în acest sens de multele deplasări la parohii şi centrele protopopeşti ale Î. P. S. Mitropolit Nicolae, de deplasările peste hotare ale Î. P. S. Sale, de vizitele unor delegaţii străine la Centrul arhiepiscopesc, de activitatea Arhiepiscopiei în relaţiile inter-bisericeşti, de constituirea, în 19 XI 1968, a Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, în care este ales şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, alături de alţi reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe Române etc.

Raportul Secţiei bisericeşti (întocmit de P. C. cons. I. Nicoară, raportor P. C. prot. V. Coman) subliniază, printre altele, contribuţia preoţilor şi credincioşilor la aşezarea vieţii celei noi din Patria noastră, evenimentele mai importante petrecute în Arhiepiscopie, ca sărbătorirea, la 21 octombrie 1968, a 20 de ani de Reîntregire bisericească, ca şi a semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, la 1 decembrie 1968, misiunile arhiereşti etc.

S-a reliefat de asemenea reorganizarea teritorială a Arhiepiscopiei ca urmare a împărţirii administrative a Ţării, Arhiepiscopia Sibiului întinzîndu-se pe 6 judeţe şi avînd 13 protopopiate, activitatea preoţilor şi protopopilor, salarizarea clerului (1008 posturi bugetare de stat), Colecta F.C.M., angajări şi transferări de personal (246), hirotoniri noi (18), pensionări, decese etc.

Raportul Secţiei culturale (întocmit de P. C. cons. I. Vlad, raportor dl Paul Constantinescu) încrestează cu deosebire activitatea Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unii dintre membrii corpului didactic făcînd parte din delegaţii care au reprezentat Biserica noastră la unele întruniri internaţionale, a Seminarului Teologic din Cluj etc.

În formarea şi lucrarea preoţilor viitori, aport preţios au adus şi cursurile de îndrumare, conferinţele de orientare, multe dintre ele fiind prezidate chiar de Î. P. S. Mitropolit Nicolae, revista „Mitropolia Ardealului" avînd ca secretar de redacţie pe P. C. prof. Dr. Gr. Marcu, „Telegraful Român", „Îndrumătorul Bisericesc pe 1968", Planul editorial al Centrului arhiepiscopesc pe anul care s-a scurs fiind îmbogăţit cu tipărirea a încă 3 preţioase lucrări şi anume, aceea a Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin: „Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile", a d-lui M. Păcurariu: „Legăturile Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu Ţara Românească şi Moldova în sec. XVI—XVIII" (teză de doctorat), precum şi Cartea de rugăciuni.

Raportul Secţiei economice (întocmit de dl cons. I. Floca, raportor dl. I. Georgescu) se ocupă de situaţia economică-financiară a Centrului Arhiepiscopesc, fondurile băneşti fiind bine gospodărite, ceea ce rezultă şi din faptul că încasările au depăşit cheltuielile.

S-au arătat astfel încasările şi cheltuielile pe anul 1967 cît şi pe primele 9 luni ale anului 1968, activitatea atelierului de lumînări, a tipografiei şi librăriei eparhiale, viile, livezile şi stupina, căminele eparhiale, inventarul Centrului arhiepiscopesc, fondul de asigurare, imobilele, parcul de maşini, controlul F.C.I., construcţii şi reparaţii de biserici şi case parohiale, Muzeul religios de la Alba-Iulia care se deschide în anul 1969 etc.

S-au prezentat de asemenea şi aprobat o seamă de rapoarte speciale cu caracter economic-financiar.

În cadrul lucrărilor au luat cuvîntul: Dl. P. Deji, P. C. prot. I. Mihon, dl. E. Furnică, P. C. prot. N. Belea, P. C. prot. D. Lazăr, P. C. prot. P. Boieru, dl. I. Tătaru, dl. Tr. Mişu, P. C. prot. I. Şarlea, P. C. prot. V. Coman, P. C. rector S. Vlad, P. C. prot. N. Cantor, P. C. prot. V. Negrea şi dl. P. Constantinescu.

A vorbit de asemenea P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* care a subliniat printre altele atmosfera caldă, de unitate în care s-au desfăşurat lucrările Adunării Eparhiale, dorind ca „unitatea sufletească", pe care a constatat-o cu acest prilej la deputaţii eparhiali, să fie o realitate vie pe întreg cuprinsul Arhiepiscopiei, pentru ca în felul acesta să putem contribui cu toţii la înălţarea Bisericii strămoşeşti şi la progresul general din Patria noastră.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *arătînd, printre altele, că „atmosfera creiată în timpul Adunării trebuie dusă pretutindeni unde se va lua contact cu preoţii sau credincioşii noştri, pentru că lucrul principal în viaţa creştinească şi viaţa omenească este dragostea prin care sufletele se contopesc, dragostea din care izvorăsc realizările de toate felurile.*

Dragostea de ţară şi Biserică, dragostea frăţească precum şi însufleţirea noastră comună ne va ajuta să rezolvăm toate problemele. De aici se declanşează energiile cele mai adînci. In această comuniune stă secretul oricărei vieţi şi a oricărei fericiri, fie creştine, fie umane. Fericit eşti numai atunci cînd te pierzi în alţii şi cînd te simţi împreună cu ei formînd un tot.

Vă mulţumesc tuturor pentru participarea liberă şi degajată la dezbaterile Adunării Eparhiale.

În numele Adunării Eparhiale, Î. P. S. Sa mulţumeşte pentru tot sprijinul Departamentului Cultelor, în frunte cu dl. prof. Dumitru Dogaru, rugîndu-l să transmită „ataşamentul nostru deplin faţă de cauza poporului şi faţă de Conducătorii Patriei noastre".

Mulţumeşte de asemenea Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, pentru tot ajutorul acordat Arhiepiscopiei, precum şi credincioşilor pentru ataşamentul lor faţă de Biserica noastră strămoşească, pentru dragostea cu care au muncit şi dăruit în opera de propăşire a Patriei noastre scumpe, cuvinte după care Î. P. S. Mitropolit Nicolae declară închisă această sesiune a Adunării Eparhiale.

PARTICIPANT

Binecuvîntarea bisericii din Zlagna

Ziua de 8 noiembrie 1968, praznicul Sf. Mihail şi Gavriil fiind, a fost zi de dublă bucurie pentru credincioşii din Zlagna, aparţinătoare de parohia Pelişor — prot. Mediaş. Fiind îmbrăcată în haină nouă prin reparaţiile care i s-au făcut, în această zi biserica ortodoxă din Zlagna a fost binecuvîntată, din încredinţarea Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de către P. C. prot. al Mediaşului, P. Boeru, fiind însoţit de C. diacon I. Gîrlonţa. Din soborul slujitor au mai făcut parte C. pr. C. Tîrziu (Bîrghiş), C. pr. L. Cioca (Coveş) şi C. pr. local A. Borţian.

După slujba propriu zisă de binecuvîntare a bisericii, urmărită cu interes şi evlavie de credincioşii adunaţi în număr mare, a urmat Sf. Liturghie.

La priceasnă C. pr. *P. Tîrziu* a vorbit credincioşilor despre Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril.

Terminîndu-se Sf. Liturghie, C. pr. local *A. Borţian* face o dare de seamă privind felul cum s-a ajuns la aceste lucrări, mulţumind credincioşilor pentru obolul lor, cît şi tuturor oaspeţilor participanţi la acest praznic.

A vorbit apoi P. C. prot. *P. Boeru* împărtăşind credincioşilor binecuvîntarea Î. P. Sfinţitului Părinte Mitropolit *Nicolae* şi din bogatul tezaur al învăţăturilor noastre creştineşti, îndemnîndu-i să fie creştini vrednici şi buni cetăţeni ai Patriei. Dorindu-le sănătate şi spor în munca lor, P. C. Sa îi sfătuieşte să cerceteze cu toată dragostea acest locaş înfrumuseţat, căci aşa făcînd merg pe urmele moşilor şi strămoşilor noştri.

După încheierea programului de la biserică, oaspeţii sînt invitaţi la o agapă frăţească, la care a participat o parte din credincioşi în frunte cu consiliul şi comitetul parohial.

Aici au luat cuvîntul C. pr. *L. Cioca,* vicepreşedintele C. A. P. Simion Kelp, care face frumoasa menţiune că în satul Zlagna locuitorii, saşi şi români, au trăit şi trăiesc în bună armonie, muncind cu drag, înfrăţiţi, pentru Patria noastră comună, precum şi cîntăreţul bisericesc *I. Hoţia,* iar la sfîrşit P. C. prot. P. Boieru, care trage cîteva concluzii, pe marginea acestui popas sărbătoresc.

Încrestăm faptul că la această prăznuire a participat şi pr. pens. Ev. luth. Buholtzer.

Binecuvîntarea bisericii din Zlagna a însemnat deci un prilej de bucurie duhovnicească şi de frăţie creştinească.

Pr. L. Cioca

Elan creator în întîmpinarea alegerilor

În întreaga țară se desfășoară pregătirile pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, precum și în consiliile populare județene, municipale, orășenești și comunale, care vor avea loc în ziua de 2 martie 1969.

Acest moment de mare însemnătate pentru viața întregii țări coincide cu o etapă de măreț elan creator, de activitate intensă, de efort social plin de dinamism pentru edificarea civilizației și culturii socialiste.

Ceea ce dă o notă de măreție acestei etape este dăruirea generoasă a tuturor oamenilor muncii în opera de dezvoltare multilaterală a Patriei noastre socialiste.

Mulțumită acestui generos elan creator, se continuă cu succes industrializarea socialistă a țării, modernizarea agriculturii, dezvoltarea științei, artei și culturii, sporirea bogăției naționale a poporului nostru. Toate acestea aduc după sine, în mod firesc, îmbunătățirea nivelului de trai material și spiritual a populației de la orașe și sate.

Procesul de desăvîrșire a vieții celei noi din țara noastră se continuă și printr-o seamă de măsuri pentru perfecționarea relațiilor sociale de producție, a întregii organizări a societății, pentru adîncirea democrației, întărirea legalității, promovarea fermă a principiilor de echitate și justiție socială.

Este mult grăitoare și semnificativă a XII-a sesiune a celei de-a V-a legislaturi a Marii Adunări Naționale, care timp de aproape două luni de zile a dezvoltat o bogată și rodnică activitate, desfășurată potrivit principiului sesiunilor deschise, atît în ședințe plenare cît și în cadrul comisiilor permanente.

Lucrările acestei sesiuni reliefează dinamismul și avîntul creator cu care întregul nostru popor — strîns unit în jurul P. C. R. — înfăptuiește mărețul program trasat de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a Partidului. Legile adoptate în această sesiune asigură continuarea cu succese tot mai mari a procesului de perfecționare a economiei, a vieții noastre sociale și de stat.

Totodată, Marea Adunare Națională a dezbătut și aprobat planul de stat pentru dezvoltarea economiei naționale și bugetul de stat pe anul 1969. Ambele oglindesc puterea de muncă și de creație a poporului nostru, sînt dovada hărniciei și a realizărilor lui în economie, știință și cultură.

Despre ecoul profund și rodnic, pe care planul de stat al economiei naționale îl are în sufletele tuturor celor ce muncesc, grăiesc elocvent angajamentele privind depășirea acestui plan, luate în toate județele țării și în toate domeniile de activitate.

Însuflețite de un patriotism luminat și dinamic, organizațiile județene de partid, institutele de cercetare și proiectare, colectivele de oameni ai muncii se avîntă la o amplă întrecere pe întreaga țară, angajîndu-se să sporească zestrea țării prin depășirea prevederilor planului, prin realizarea înainte de termen a obiectivelor programului de investiții, prin ridicarea rodniciei activității economice și prin contribuția cercetării științifice la dezvoltarea Patriei.

Toate acestea din două motive: 1. Anul 1969 are un rol hotărîtor în înfăptuirea obiectivelor actualului cincinal și în pregătirea bazei materiale pentru trecerea la viitorul plan de cinci ani în curs de elaborare. 2. Îndeplinirea planului celui de-al patrulea an al cincinalului va reprezenta o nouă treaptă pe drumul ascendent al poporului nostru spre prosperitate, pe drumul înfloririi României Socialiste.

Un moment marcant în acest urcuș continuu spre desăvîrșirea orînduirii celei noi, îl reprezintă înființarea Frontului Unității Socialiste, expresie concretă a întăririi coeziunii din cadrul națiunii noastre socialiste, a unității de idealuri și de faptă a poporului nostru.

Preconizat de recenta plenară a C. C. al P.C.R., Frontul Unității Socialiste înmănunchează într-un organism politic permanent, larg democratic și cu caracter reprezentativ, toate forțele politice și sociale ale națiunii noastre socialiste. El dă o nouă expresie coeziunii socialiste a tuturor oamenilor muncii din țara noastră și urmărește desăvîrșirea construcției socialiste în România.

Ca atare, Frontul Unității Socialiste se prezintă ca o formă superioară de manifestare a elanului creator, a voinței de luptă și de muncă a poporului nostru, a hotărîrii sale ferme de a realiza programul desăvîrșirii construcției socialiste, de a-și făuri un viitor luminos, de a asigura progresul necontenit al Patriei noastre.

Frontul Unității Socialiste va contribui la întărirea muncii unite a poporului nostru, a frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, la promovarea progresului în desăvîrșirea vieții celei noi din țara noastră.

Mulțumită acestui elan creator dezlănțuit de orînduirea cea nouă din Patria noastră, Frontul Unității Socialiste nu se prezintă în fața alegătorilor cu făgăduințe deșarte, ci cu un bogat bilanț de realizări mărețe, care deschid perspective luminoase pentru viitorul Patriei noastre. Ceea ce întărește încrederea alegătorilor că perioada pentru care vor încredința viitorilor deputați mandatul de a-i reprezenta va fi rodnică și va constitui o nouă treaptă de desăvîrșire a vieții celei noi.

Dar elanul creator al poporului nostru este alimentat și de gîndul la faptul că anul 1969 va fi marcat — în afară de alegeri — de două evenimente importante pentru viața socială și politică a țării noastre. În august vom aniversa împlinirea a 25 de ani de la eliberarea Patriei de sub jugul fascist și, probabil tot în cursul acestui an, va avea loc Congresul al X-lea al Partidului. De aceea, acest an va trebui să întîmpine aceste două momente cu cît mai multe succese în construcția socialistă, în înflorirea Patriei.

Ne stau în față sarcini calitativ superioare în toate sectoarele desăvîrșirii vieții celei noi din țara noastră, de a căror îndeplinire depinde progresul multilateral al Patriei noastre, înălțarea ei tot mai sus pe culmile civilizației și ale culturii.

Aceste sarcini vaste și complexe incumbă mare răspundere și cer intensificarea eforturilor în muncă asiduă și de calitate. De aceea, fiecare cetățean al Patriei noastre este chemat să desfășoare o muncă intensă, plină de abnegație pentru a duce la bun sfîrșit mărețele obiective pe care noul și le-a propus.

Unisonul voințelor tuturor fiilor acestui popor este cea mai puternică chezășie a viitorului luminos al acestui popor, a desăvîrșirii celei mai mari opere ce s-a înfăptuit vreodată pe pămîntul României.

Ca fii ai acestui popor, ne simțim profund îndatorați să dăruim toată puterea noastră de creație pentru a sprijini cît mai efectiv împlinirea mărețelor obiective legate de înflorirea necontenită a Patriei noastre.

Cuprinși în șuvoiul elanului creator al patriotismului luminat și dinamic, care antrenează poporul nostru la strădanii zămislitoare de fapte mari, privim cu încredere și cu optimism viitorul și sîntem ferm hotărîți să nu precupețim nici un efort pentru ridicarea Patriei noastre pe culmi tot mai înalte de civilizație și de cultură.

G. Sîrbu

Mitropolitul Dosoftei al Moldovei

Către mijlocul lunii decembrie a anului care s-a scurs (1968), s-au împlinit 275 de ani de la moartea marelui cărturar și mitropolit al Moldovei, Dosoftei. Acest popas comemorativ ne oferă un potrivit prilej de a zăbovi puțin asupra acestui ierarh de seamă din trecutul bisericesc și cultural al poporului nostru.

La afirmarea limbii române, prin introducerea ei în cult și în literatură în general, au lucrat cu rîvnă oameni inspirați de o puternică credință, plini de dragoste față de legea și neamul din care făceau parte.

Unul din acești oameni este și mitropolitul Dosoftei al Moldovei.

S-a născut pe la anul 1624. La vîrsta de 25 de ani îl găsim „între smeriții călugări care își închinau timpul studiilor în liniștea mănăstirii Probota". La vîrsta de 34 de ani (1658) este ales episcop de Huși, iar un an mai tîrziu este strămutat la Episcopia Romanului, iar la 1671, în a doua domnie a lui Duca Vodă, este ales Mitropolit al Moldovei. În anul 1674, în urma luptelor dintre turci și poloni din jurul cetății Hotinului, este silit să fugă în Polonia împreună cu domnul Petriceicu Vodă. În anul 1675 s-a întors însă din Polonia, dar a fost închis la mănăstirea Sf. Sava din Iași, de unde, după puțin timp — cîștigînd încrederea voievodului Dumitrașcu Cantemir — a fost repus în scaunul mitropolitan.

În anul 1683 voievodul Petriceicu — revenit la tronul Moldovei — temîndu-se de o năvălire a tătarilor și turcilor, îl trimite pe mitropolitul Dosoftei și pe căminarul Lupu, în solie după ajutor la țarii Rusiei, dar nu ajunge pînă acolo.

În anul 1686, regele polon Sobieski, în retragerea sa din Moldova a luat cu el și pe mitropolitul Dosoftei, ca ostatec, ducîndu-l în Polonia la Striji, unde au început zile grele pentru el. Sobieski a luat cu el și moaștele Sf. Ioan de la Suceava. Se pare că aici i s-a încredințat cîrmuirea obștii credincioșilor ortodocși din acele părți și îl găsim sfințind pe episcopul Iosif Stoica din Maramureș, precum și pe unii episcopi ucrainieni ortodocși.

Cu sufletul încărcat de dorul Moldovei sale iubite, mitropolitul Dosoftei se stinge în ziua de 13 decembrie 1693, în vîrstă de 70 de ani.

Activitatea mitropolitului Dosoftei coincide cu una din cele mai importante perioade din istoria dezvoltării literaturii și limbii românești, cu epoca introducerii în Biserică, cu timpul recunoașterii ei în mod oficial în viața religioasă a românilor.

Neobosita sa muncă cărturărească a lăsat o bogată moștenire patriei și bisericii sale.

Manuscrisele — autografe ale lui Dosoftei, care s-au păstrat, ne arată că el nu numai că stăpînea bine cîteva limbi: greacă, latină, ebraică, polonă, română, slavonă bisericească și rusă, dar avea cunoștințe foarte temeinice și despre gramatica clasică. Pe lîngă acestea, scrierile lui atestă și o bogată cultură teologică. Desigur că întreaga sa pregătire nu și-a putut-o face decît la școli renumite, cum erau: școala de pe lîngă mănăstirea Trei Ierarhi din Iași, întemeiată de Vasile Lupu la 1641, colegiul movilean din Kiev sau la școala „Bratscaia" din Lemberg.

Între cărturarii secolului al XVII-lea un loc de seamă îi revine mitropolitului Dosoftei, cu deosebire pentru opera de mari proporții: „Psaltirea în versuri". Această lucrare este rodul unei munci grele după cum o mărturisește chiar el: „Cu multă trudă și vreme îndelungată, cinci ani cu foarte mare osîrdie", și a văzut lumina tiparului la Uniev în anul 1673.

Unul dintre motivele care l-au îndemnat să tipărească această carte îl constituie și faptul că Psaltirea „este plină de rugă și plină de tainele cele mari ale lui Dumnezeu". Lucrarea lui Dosoftei cuprinde pe toți cei 150 de psalmi, care formează Psaltirea. Cei care s-au ocupat cu cercetarea lucrării acesteia au arătat că asupra unor versuri din psaltire a avut o foarte mare influență stihul popular român. Psaltirea are și o importanță istorică, deoarece în multe locuri Dosoftei face aluzii la nenorocirea Moldovei din acea vreme, la jugul turcesc, etc. Psaltirea a fost răspîndită printre români, și ca dovadă putem lua psalmul 46, care se cîntă la Crăciun. Ea a fost prima încercare serioasă de a crea versuri literare în limba română. Dosoftei este cel dintîi care a recunoscut limbii române dreptul de a îmbrăca în forma versului înalta lirică poetică a sufletului omenesc. De reținut faptul că, fără a denatura înțelesul textului biblic, Dosoftei introduce multe cuvinte specifice românești, ca de pildă: ocine, descălecări, zimbri, bucium, colaci, slănină etc. Dar se pare că asemenea altor cărți bisericești, această carte s-a răspîndit în toate ținuturile românești, psalmii lui Dosoftei fiind copiați adesea alături de alte cîntece lumești și religioase.

Mitropolitul Dosoftei tipărește de asemenea un Acatist al Maicii Domnului, pe care l-a tradus în limba română din slavonește.

În 1679 tipărește în grai românesc Dumnezeiasca Liturghie, care a fost așa de bine primită

(Continuare în pag. 4)

Cuvîntul Arhipăstorului

(Urmare din pag. 1)

Noi sîntem credincioşi ai lui Iisus Hristos în vremurile de astăzi, identificîndu-ne cu năzuinţele de astăzi ale Patriei noastre, ale popoarelor, pentru ca Patria, omenirea să păşească din treaptă în treaptă spre noi culmi de lumină.

Trăim într-o epocă în plin avînt tehnic, care trebuie secondat însă şi de progresul social şi moral, pentru ca rezultatele ştiinţei să fie puse numai în slujba binelui şi al propăşirii generale.

În acest efort de ridicare morală sîntem chemaţi şi noi să semănăm dragostea de om, de fiecare om fără deosebire, pentru că orice om este chip al lui Dumnezeu, frate al nostru.

Să fim deci semănători ai acestei dragoste, urmaşi vrednici ai lui Iisus Hristos — Domnul nostru. Să ne iubim unii pe alţii şi să ne iubim Biserica, să ne iubim Patria, să iubim pacea şi să aducem roadele dragostei în lume.

Mitropolitul Dosoftei al Moldovei

(Urmare din pag. 3)

încît la 1683 a fost nevoit să tipărească o nouă ediţie. Ea cuprinde cele trei liturghii obişnuite în Biserica ortodoxă: a Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Vasile cel Mare şi Grigorie Dialogul, la care a mai adăugat diferite slujbe îndătinate. Prin acestea mitropolitul Dosoftei a pus la îndemîna preoţilor cel mai de seamă mijloc de românizare a slujbelor bisericeşti.

La anul 1680 tipăreşte Psaltirea cu text paralel slavonesc şi românesc. Această lucrare este preţioasă şi prin faptul că Dosoftei arată motivele care l-au îndemnat să traducă şi să tipărească în româneşte cărţile de slujbă: „Grădină încuiată şi fîntînă pecetluită la ce folosu-i? Că mai mare-i cela ce grăieşte denţăles, decît cela ce grăieşte în limbă neînţeleasă . . . Că în biserică mai voia mi-i cinci cuvinte cu mintea mea să grăiesc, ca şi pre alţii să învăţ, decît ziace mii de cuvinte într-altă limbă".

În anul 1681, Dosoftei tipăreşte în limba română un Molitfelnic, care cuprinde rugăciunile şi slujbele obişnuite la: logodnă, cununie, botez, maslu şi înmormîntare, la care mai adaugă şi unele rugăciuni alcătuite de el însuşi; iar la sfîrşitul cărţii dă cronologia domnilor Moldovei, versificată de însuşi Dosoftei în 136 stihuri. În 1683, tipăreşte Paremiile de peste an, care cuprind bucăţi alese din Vechiul Testament ce se citesc în Biserică, precum şi Octoihul, punînd la îndemîna cîntăreţilor de strană cele opt glasuri, cu toate cîntările obişnuite la slujbele din duminici şi sărbători.

Între anii 1682—1686, Dosoftei tipăreşte cea mai întinsă lucrare a sa: Viaţa şi petrecerea Sfinţilor, în patru volume mari, la traducerea căreia a lucrat timp de 25 de ani.

Datorită unor dispute care s-au ivit în Biserica rusă privind prezenţa lui Iisus Hristos în Sf. Euharistie, Mitropolitul Dosoftei a tradus în ruseşte o seamă de lucrări ca: Despre transubstanţierea Sfintelor Daruri, a lui Simion al Tesalonicului, Istoria bisericească; Vedenia tainică a patriarhului Gherman şi Orînduielile Sfinţilor Apostoli.

Încercările dureroase prin care a trecut mitropolitul Dosoftei în hărţuita sa viaţă, îi întărise avîntul pentru o muncă înaltă închinată apărării dreptei credinţe şi propăşirii culturale a Moldovei. Dacă împrejurările vitrege nu l-ar fi copleşit de atîtea ori, poate că ar fi înzestrat literatura noastră românească cu lucrări şi mai mari. Dar şi atît cît ne-a lăsat, scrierile sale temeinice şi felurite, acea limbă românească, frumoasă şi mlădioasă, limpede şi înţeleasă de popor, turnată în scrierile lui, adînca dragoste pentru Biserica neamului său, alcătuiesc laolaltă o operă cu adevărat uriaşă.

Versurile „scornite" de el mai ales în psalmul 132 rămîn de pură actualitate:

„Cine-şi face zid de pace,
Turnuri de frăţie
Duce viaţă fără greaţă
'Ntr-a sa bogăţie
Că-i mai bună dempreună
Viaţa cea frăţească,
Decît arma ce destramă
Oaste vitejească".

Numele marelui mitropolit al Moldovei Dosoftei va sta totdeauna alături de ale celor mai străluciţi ierarhi ai Bisericii, atît ca păstor cît şi ca literat. Ca păstor prin fapte pioase, prin virtuţi creştine rîvnitoare către preamărirea lui Dumnezeu şi a Biserici, prin cultura clerului, românizarea cultului şi printr-o viaţă cu totul sfîntă; iar ca literat prin tipărirea atîtor cărţi preţioase care arată generaţiilor într-un mod viu activitatea lui bogată, cît şi cele mai nobile năzuinţe patriotice.

Diacon C. VOICU

Mănăstirea Brîncoveanu

Mănăstirea Brîncoveanu, ctitoria voievodală de al Sîmbăta de Sus, este unul din monumentele istorice cele mai de seamă ale Transilvaniei. Fiind aşezată la poalele munţilor Făgăraş, pe cursul rîului Sîmbăta, într-o frumoasă poiană din pădurea „Braniştei", Mănăstirea Brîncoveanu constituie şi o aşezare turistică foarte cercetată.

Biserica este ctitoria voievodului Constantin Brîncoveanu, care în anul 1696 a construit, cu meşteri aduşi din Ţara Românească, actuala biserică de zid şi clădirile înconjurătoare ca să servească drept locuinţă călugărilor şi celor 15 dascăli aduşi de el pentru a conduce şcoala de grămătici şi zugravi înfiinţată aici.

Pe locul de azi al mănăstirii a existat o altă construcţie de lemn, construcţie din anul 1656, a unchiului lui Brîncoveanu, Preda de la Brîncoveni. Şcoala întemeiată de Brîncoveanu avea de scop ca să oprească prozelitismul calvin şi catolic.

În anul 1785 furia habsburgică va dărîma cu tunul aşezarea mănăstirească de la Sîmbăta, iar călugării se vor retrage la biserica din parohia Sîmbăta de Sus apuseană, care a fost zidită după anul 1700, aproape de castelul brîncovenesc, tot cu ajutorul bănesc al lui Brîncoveanu.

După dărîmarea bisericii, credincioşii români din aceste părţi s-au văzut lipsiţi de spijinul moral pe care-l aveau în această mănăstire întru păstrarea credinţei lor strămoşeşti. Ruinele mănăstirii au stat ca mărturie în acele vremi de zbucium pentru sufletul neamului românesc.

Încercări de reconstruire a mănăstirii au existat în vremile de mai tîrziu, însă ele n-au putut deveni realitate decît pe timpul arhipăstoririi mitropolitului Nicolae Bălan, care a devenit astfel al doilea ctitor al mănăstirii, la care şi-a adus contribuţia întreaga obşte dreptcredincioasă.

Lucrările de restaurare, sub supravegherea Comisiei Monumentelor istorice, au căutat să redea întregului monument forma stilului brîncovenesc, forma iniţială a edificiului.

În ce priveşte stilul şi arhitectura acestei mănăstiri ea se încadrează perfect în formele stilului brîncovenesc de la sfîrşitul veacului al XVII-lea şi începuturile veacului al XVIII-lea. Planul este treflat (asemănător cu o frunză de trifoi), cu împărţirea caracteristică bisericilor ortodoxe în altar, naos, pronaos şi pridvor. Această din urmă caracteristică se întîlneşte la mai toate bisericile din epoca lui Constantin Brîncoveanu. Caracteristic la această biserică este şi sistemul de arcuri suprapuse pe care este aşezată turla navei.

Ancadramentele de la uşi şi ferestre sînt decorate în piatră. La fel şi pilaştri pidvorului sînt sculptaţi, iar panourile sînt din piatră traforată.

Prin toată caracteristica ei, această biserică a Mănăstirii de la Sîmbăta ne înfăţişează un monument vrednic de epoca lui Constantin Brîncoveanu.

Biserica are şi o pictură valoroasă din epoca în care s-a construit. În prima sa formă, biserica mănăstirii a fost acoperită cu pictură figurativă şi în exterior, pictură executată probabil de pictorul Ionaşcu Pană Mihai, dascăl la şcoala de zugrăvie din această mănăstire. Din pictura originală s-a păstrat numai în naosul bisericii şi care a fost luată apoi drept temei pentru reconstituirea ei din celelalte încăperi.

Mănăstirea de la Sîmbăta, prin aşezarea ei pitorească în mijlocul unei poieni, înconjurată de fagi, cu lacurile din apropiere, cu crestele munţilor care se înalţă semeţe voind să înfrunte norii, predispune la rugăciune. Ea este însă şi un monument istoric de foarte mare valoare în acest colţ de ţară şi merită să fie văzut. Ca toate monumentele noastre istorice, ea ne vorbeşte despre vremi apuse dar pline de glorie din istoria Ţării Româneşti, constituind şi ea încă un fir de legătură între fraţii care vieţuiau de o parte şi de alta a Carpaţilor.

Conducerea noastră de Stat, apreciind valoarea istorică şi arhitectonică a mănăstirii, a declarat-o monument de arhitectură, iar în anii 1962—63, cu sprijinul preţios al Statului şi al Mitropoliei Ardealului, s-au făcut mari lucrări de renovare şi consolidare a mănăstirii.

Broşura-album: „Mănăstirea Brînvoceanu" a protosincelului Veniamin Tohăneanu, din care am prezentat cititorilor „Telegrafului Român" aceste cîteva date, ne poate servi cu mult folos drept ghid în cunoaşterea şi preţuirea acestui vechi monument de artă românească.

Prof. *Al.Moisiu*

† Prot. stavrofor Pavel Şendrea

În ziua de 21 octombrie 1968, a trecut la cele veşnice, în urma unei boli necruţătoare, părintele protopop stavrofor Pavel Şendrea, în vîrstă de 59 de ani, preot paroh la biserica „Schimbarea la faţă" din Cluj.

Născut în comuna Vătava, judeţul Mureş, în anul 1909, Pavel Şendrea a urmat studiile primare şi secundare în coumna natală, la gimnaziul săsesc din Reghin şi la liceul „Al. Odobescu" din Bistriţa, luîndu-şi examenul de bacalaureat în anul 1928. A urmat apoi ca student la Academia Teologică Ortodoxă din Cluj, precum şi un an la Conservatorul de muzică, iar după absolvirea studiilor s-a căsătorit, fiind hirotonit şi numit preot în comuna natală, unde a păstorit timp de şapte ani. În anul 1939 a fost numit director al Şcoalei de cîntăreţi bisericeşti şi administrator al proprietăţii Episcopiei Clujului de la Nuşeni, iar în 1945 duhovnic la Academia Teologică Ortodoxă din Cluj. A ocupat apoi, pe rînd, funcţiile de secretar eparhial şi consilier administrativ-bisericesc la Episcopia Clujului, iar din 1953 a funcţionat ca preot-paroh la biserica „Schimbarea la faţă" din Cluj.

Părintele Pavel Şendrea a fost un preot distins, un liturghisitor desăvîrşit, înzestrat de Dumnezeu cu o voce timbrată şi puternică de bas şi un predicator dintre cei mai aleşi, cuvîntările şi predicile sale fiind ascultate de credincioşi cu un interes deosebit. A avut o căsnicie fericită, alături de soţia sa Alexandrina, binecuvîntată cu trei copii: Lucia, ingineră chimistă, Luţu, inginer constructor şi Doina, ingineră electriciană.

Serviciul înmormîntării s-a oficiat în ziua de 23 octombrie, în biserica „Schimbarea la faţă", unde a fost aşezat sicriul cu corpul neînsufleţit al defunctului, de către un mare sobor, în frunte cu P. S. Sa Episcopul Teofil al Clujului, în faţa unei asistenţe care a făcut neîncăpătoare biserica „Schimbarea la faţă". La sfîrşitul prohodului, au vorbit: P. S. Sa Episcopul Teofil al Clujului, P. C. Sa Florian Geomolean, vicar eparhial, P. C. Sa Prot. Cărpineanu şi P. C. Sa Păr. Gh. Simu, preot-paroh la „Schimbarea la faţă", elogiind personalitatea adormitului în Domnul.

Cortegiul funebru, format dintr-o mare mulţime de credincioşi, s-a îndreptat spre Cimitirul central, unde rămăşiţele pămînteşti ale defunctului au fost aşezate spre veşnică odihnă. În faţa mormîntului deschis, a rostit un cuvînt de bun rămas un delegat din comuna Vătava.

Prin moartea protopopului stavrofor Pavel Şendrea, Biserica Ortodoxă din Ardeal pierde un distins preot, iar enoriaşii din parohia pe care a condus-o, un păstor pe care l-au iubit şi preţuit nespus de mult.

Dumnezeu să-i facă parte de odihna aleşilor Săi, iar amintirea să-i fie binecuvîntată.

ASISTENT

Pace şi nu războaie

În parc pe sub castanii cu frunze de aramă
Strîngînd la piept odorul se tot plimba o mamă
Şi cerul greu de cupru în lacrimi se topea,
Cerul privirii pruncul l-avea de peruzea.

Sus pe cerdac bunica nepoţii-şi alintă
Şi cu poveţe bune îi binecuvîntă,
Ileana Cosînzeana este în poala ei
Şi Prîslea-n vis pe scaun se apără de zmei.

Un dangăt de vecernii s-aude-n depărtare,
Un ţipăt de cocoare cuprinde-ntreaga zare,
E toamnă dar în suflet e-o primăvară nouă,
Sclipeşte bucuria în diamant de rouă.

Căci pentru toţi viaţa-i frumoasă, maiestoasă,
Nu-i timp de tine moarte să seceri cu-a ta coasă,
Pace şi nu războaie să fie pe pămînt,
Acesta este-al nostru nestrămutat cuvînt!

Pr. *Ştefan Tascianu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44206